

עברית צה"לית שפה קשה

במושגים מטרה, משימה, רעיון מרכזי ושיטה ישנן עמימות וחפיפה. המאמר מציע לחדד ולהגביל את ההגדרה של המושגים האלה

חייל סייד!

הבנתי את המשימה ואת השיטה, אבל מה המטרה?

הקדמה

מאמץ רב מושקע בצה"ל בהטמעת שפה צבאית ותורת לחימה. הטמעה כזאת נחשבת חיונית להתמקצעות הצבא ולהבהרת כוונות המפקדים. בסיס תו"ל אחיד ומשותף, ידיעתו והבנתו נחשבים תנאי יסוד לפיקוד ולשליטה.¹ בקורסי מפקדים, באימונים ובהשתלמויות של יחידות ושל מפקדות מוקדש זמן רב להגדרתם של מושגי תו"ל ולהטמעת השימוש בהם.

המבחן הראשון של השפה המשותפת והתוצר הראשי של החשיבה הצבאית הם פקודות המבצע. אולם אחרי שנים לא מעטות של התמקצעות ושל עיסוק בשפה משותפת עדיין לא נוצרה שפה משותפת ומוסכמת במסמך בסיסי כל כך. הבעיה ניכרת כבר במושגים הבסיסיים: מטרה, משימה, רעיון מרכזי ושיטה. אפילו המושגים החשובים ביותר, ששימוש נכון בהם יתרום להבנת כוונתו של הפוקד, לא זוכים לבהירות ולעקביות שנדרשים בחשיבה צבאית איכותית.

התהליך ההיסטורי שבו הוכנסו המושגים האלה לפקודת המבצע, העדר הגדרה חדה ומחייבת שתבחין בין המושגים, הגדרות גמישות בספרות וגם לא מעט רתיעה מהגדרות חדות ומחייבות - כל אלה מונעים היווצרותה של שפה משותפת ברורה.

◀ סא"ל (מיל') ד"ר יהודה אלבוק

רמ"ט חטמ"ר עציון

בעיית הגדרה של המושגים

העמימות בשפה הצבאית המדוברת, אפילו כאשר המושגים מוגדרים היטב, מוכרת לכל קצין בצבא. פקודת המבצע, שבה נדרש כל מפקד להתבטא בכתב, היא דוגמה מצוינת.

הרעיון המרכזי והשיטה

הרעיון המרכזי הפך להיות סעיף מחייב בפקודות המבצע כנראה כדי להטמיע את השימוש בתכנון תחבולני. בעבר הסתפקו בתיאור התחבולה בסעיף שיטה כללי: "ייעודו של הסעיף [שיטה כללי] להגדיר בקטע אחד, רצוף וקצר, את הרעיון העיקרי המרכזי של שיטת הביצוע"². סעיף הרעיון המרכזי הופרד כדי לעודד תחבולנות, אולם הסעיף שיטה כללי לא הוגדר מחדש, וכך נוצרה חפיפה בין שני הסעיפים. כשגבר הלחץ להבהיר את הרעיון המרכזי בצורה מפורטת, לא נותר הבדל מהותי בינו לבין שיטה כללי. כבר במילון למונחי צה"ל (1998) מוגדר הרעיון המרכזי בצורה עמומה. מחד הוא "מגדיר במושגים כלליים ובצורה ברורה ותמציתית את המאמץ העיקרי, את המאמץ (או את המאמצים) המשני, את חלוקת הכוחות ביניהם ואת יעדי הביניים הנדרשים העיקריים, אם ישנם". זוהי הגדרה רחבה שקשה להבחין בינה לבין שיטה כללי. וההגדרה ממשיכה: "הרעיון המרכזי הוא התגלמות התחבולה. את הרעיון המרכזי יש להציג הצגה כללית בלבד תוך הימנעות מפרטים משניים".

לדוגמה, נעיין בתוכנית התקפה של מג"ד חי"ר. המג"ד מזהה נקודת תורפה והוגה את הרעיון להחדיר פלוגה בהתגנבות אל עורף גבעה מבוצרת ולהתקיף אותה מעורפה. עכשיו מתיישב המג"ד לנסח את הרעיון המרכזי. הניסוח "התגנבות לעורף המוצב ושבירת רוח המגנינים בהתקפה משולבת בחזית ובעורף" יראה בעיני חסר. אומנם אין ספק שזוהי התגלמות התחבולה, אבל הניסוח אינו כולל מאמצים ויעדי ביניים. לכן ירחיב אותו ויכתוב "התגנבות של פלוגה דרך נחל א' לעורף המוצב ושבירת רוח המגנינים בהתקפה משולבת בחזית ובעורף". גם ניסוח כזה חסר בפרטי המאמצים ובחלוקת הכוחות ביניהם, ולכן יהיה הניסוח המשופר "התגנבות של פלוגה דרך נחל א' לעורף המוצב ושבירת רוח המגנינים בהתקפה משולבת של שתי פלוגות בחזית ופלוגה מהעורף בסיוע מרגמות, שריון וני"ט". אפילו אם יעצור כאן המג"ד ולא יסביר את התפקיד המדויק של השריון ושל הני"ט, הוא ייאלץ להתלבט מה לכתוב בסעיף שיטה כללי שעדיין לא נכתב.

החפיפה בין הרעיון המרכזי לשיטה כללי בולטת יותר כאשר לא הצליח המפקד להגות תחבולה או כאשר התחבולה היא בדרג גבוה יותר. למשל, אם החטיבה בהגנה, ועל המג"ד הוטל לחכות

במארב ולבצע הגנה במדרון אחורי, ואילו על שאר החטיבה הוטל לתעל אליו את האויב. התחבולה ברמת החטיבה ברורה, אולם כמה תחבולנות יכול המג"ד לפתח? החובה לנסח רעיון מרכזי גם כאשר אין הבדל בינו לבין השיטה והעדר הבחנה חדה בין שני המושגים מעודדים חשיבה צבאית רשלנית ושפה צבאית עמומה. הפתרון הוא לשנות את ההגדרה. הרעיון המרכזי הוא מהות התחבולה, ללא התייחסות לשיטה, והכוונה היא לתחבולה באשר היא - בדרג כותב הפקודה או בדרגים שמעליו.

המטרה

אם לא די בחפיפה בין השיטה לרעיון המרכזי, קיימת גם חפיפה בין המשימה והמטרה. לקחי מלחמת של"ג הובילו לחידוד הצורך בהגדרת המטרה ובפעולה לאור המטרה. במילון למונחי צה"ל מוגדרת המטרה "משימת הדרג הממונה הישיר או משימת הדרג הבכיר ממנו בתוכנית ובפקודות המבצע" או "התוצאה הסופית שהמאמצים מכוונים אליה ואשר המשימות, היעדים או המטרות

אחרי שנים לא מעטות של התמקצעות ושל עיסוק בשפה משותפת עדיין לא נוצרה שפה משותפת ומוסכמת במסך בסיסי כל כך כמו פקודת מבצע

הספציפיים נגזרים ממנה ומיועדים לשרתה, לקדמה ולהביאה לידי מימוש".

ההבחנה בין שתי ההגדרות מאפשרת גמישות מסוימת ומחייבת את המפקד להתמודד עם שאלת המטרה. לפי הספר "עבודת המפקד והמטה"³ מהות המטרה היא "הגדרת לשם מה, כלומר היעד או ההישג המבצעי אשר ממנו נגזרות מטלות הדרג נותן הפקודה. זוהי המשימה של הדרג הממונה על נותן הפקודה - שנמצא שני דרגים מעל לכל אחד ממקבלי הפקודה". ההגדרה הזאת מתיכה את שתי ההגדרות של המילון למונחי צה"ל למהות אחת. למרות זאת במקום אחר בספר⁴ מוגדרת המטרה בפשטות "משימת הממונה (שמעל נותן הפקודה)". ב"ילקוט ברק"⁵ כבר לא נשאר שום מקום למחשבה: "במטרה אנו מתכוונים למשימת הממונה, שממנה נגזרת משימתנו. יש לזכור שאסור לשנות את המוגדר על-ידי הממונה, קרי משימתו. מותר להוסיף מילים שמפרשות יותר טוב את משימת הממונה למקבל הפקודה, אבל ללא שום שינוי במשמעותה". כנראה אין למחבר הספר דעה טובה על כושר הניסוח של המפקדים הבכירים והוא מטיל על הזוטרים מהם לפרשם טוב יותר.

לפי "ילקוט ברק" המשימה כוללת גם את "התכלית שלמענה המשימה תבוצע". החלק הזה, הגדרת התכלית, ממומש בדרך כלל בפסקות "על מנת" בהגדרת המשימה. מה ההבדל בין התכלית לבין המטרה? אם המטרה היא משימת הדרג הפוקד, מהי התכלית? הניסוח הנפוץ "על מנת לאפשר לממונה להשיג את משימתו" גובל בגיחוך.

הגדרה כזאת הופכת את ניסוח המטרה מחשיבה צבאית למעשה טכני. האמירה "המטרה שלי היא המשימה של הדרג שמעל" הפכה למנטרה, והמפקד פטור מעתה מלחשוב על ניסוח המטרה. אני סבור שחשיבה כזאת היא סטייה חמורה מחשיבה צבאית איכותית.

מהי מהות המטרה? המטרה היא התכלית שאליה מכוונים המאמצים ואותה משרתות המשימות. ייתכן כמובן שהתכלית הסופית היא משימת הדרג הפוקד, אולם נדיר שיקרה כך. בדרך כלל גם משימת הדרג הפוקד אינה התכלית הסופית של כלל המאמצים והמשימות, ולעיתים אף לא המשימה של הדרג שמעליו. כאשר משימת החטיבה היא לפתוח ציר, ומשימת הגדוד היא לכבוש שטח שולט, האם יש ערך לקביעה שפתיחת הציר היא התכלית שאליה מכוונים כל המאמצים? סביר להניח שפתיחת הציר משרתת מטרה אחרת.

המטרה והמשימה אינן מטרד קנטרני שנועד לייפות את הפקודה אלא חלק מהותי מתהליך החשיבה והתכנון. ניסוח המטרה קובע למעשה כללים מנחים שלפיהם ינהגו הפקודים, ואף המפקד עצמו, כאשר ערפל הקרב וחוסר הוודאות לא יאפשרו התייעצות או קבלת פקודה ישירה, והשתנות התנאים תהפוך את התוכנית לבלתי רלוונטית. המטרה היא המגדלור והמצפן שיכוונו את התנהגות המפקדים בקרב בהעדר פקודה ישירה. האם באמת משימת הדרג הפוקד היא מצפן כזה? ייתכן, וייתכן שלא. למשל, כאשר משימת האוגדה היא דיכוי החתרנות בגזרת האוגדה, ומשימת החטיבה היא דיכוי החתרנות בגזרת החטיבה. האם יש תועלת להגדיר שהמטרה היא משימת האוגדה? איזה מידע נוסף מקבלים המח"ט או המג"ד ממטרה כזאת? איך תכוון מטרה כזאת את פעולותיו, כאשר המשימה לא תפתור את התלבטויותיו?

ייתכן שהענתקת המשימה של הדרג הפוקד והפיכתה למטרה משרתות את ההבנה שלעולם אין משימה צבאית מתבצעת בחלל ריק. אולם ההענתקה הזאת גורמת לעיתים לאובדן המטרה האמיתית של המשימה. לדוגמה, החייל בסיוור או במארב באי"ש משרת מטרה שהיא הרבה מעבר למשימת הגדוד. מטרות עשויה להיות גם שמירה על אורך הנשימה של היישובים הישראליים, שמירה על חופש הפעולה המדיני של הממשלה והנחלת התודעה שדרך הטרור לא תצלח (אם אלה הן המשימות של הפיקוד או

של המטכ"ל). הבנת מטרה כזאת תנחה את מפקד הסיוור שליווי משפחה שמבקשת סיוע הוא במסגרת המשימה, שהתנגשות עם התקשורת היא שגיאה, ושלעיתים עדיף השיבוש על גבורה בקרב.

המטרה כמות כמשימה שביצועה מותנה בשיבוש התוכנית, וניסוחה מחייב את מיטב החשיבה הצבאית. הגדרת המטרה ראוי שתהיה מבוססת על כל המידע שיש בפקודת הדרג שמעל כותב הפקודה. אם ינהג כך גם הדרג שמעליו, תופיע המטרה האמיתית בסעיף מטרה או בסעיף משימה של הדרג הפוקד, ואלה ישמשו לניסוח המטרה והמשימה של כותב הפקודה. כך תחלחל המטרה האמיתית אל הדרגים הנמוכים. אם יש צורך, אפשר להסביר בפסקית על מנת בסעיף המשימה את ההקשר של המשימה במונחים של המשכיות (כל משימה נשענת על המשימה שקדמה לה ומשרתת את אותה המטרה) או של רציפות (כל משימה מופעלת מייד אחרי המשימה שקדמה לה ללא הפסקה). אם אין צורך - אפשר לוותר.

נראה אפוא שהמקור האמיתי למטרה צריך להיות המשימה או המטרה של הדרג מעל כותב הפקודה. בהגדרה כזאת יש סיכון של אובדן המטרה האמיתית בגלל ניסוח לא מוצלח של פקודה אחת בשרשרת הפיקוד. זהו סיכון שעלינו לקבל על עצמנו, מפני שאם נרחיק את המטרה מעבר לכך יתפתח סיכון גדול יותר - הפגיעה בעיקרון של אחדות הפיקוד.

המשימה

לעיתים אין שמים לב שהמונח משימה, הבסיסי והחשוב כל כך, משמש בשתי משמעויות קרובות, אבל לא זהות. משימת היחידה היא המשימה שהוטלה עליה על ידי הדרג שמעליה. המשימה הזאת מופיעה בסעיף שיטה - משימות בפקודת הדרג הממונה. משימה שונה של היחידה היא המשימה שבחר מפקד היחידה, ושאותה ניסח בסעיף המשימה בפקודת המבצע של היחידה עצמה. המשימה שמגדיר המפקד חייבת אומנם לכלול את המשימה שהוטלה עליו, אבל ודאי שאינה חייבת להיות זהה לה. ניסוח המשימה נועד להסביר לפקודים מה החליט המפקד לעשות. כאשר לא מבחינים בין שתי המשימות, גוברת הנטייה לצאת ידי חובת ניסוח המשימה על ידי הרחבה ועיבוד של המשימה שהוטלה על ידי הדרג הפוקד.

העמימות בהגדרת המושגים גורמת שלמרות הדרישה מהמפקד להגדיר את מטרותיו, את משימתו, את הרעיון המרכזי ואת השיטה, נדרש המפקד להגדיר רק דבר אחד: את הרעיון המרכזי. המטרה מוגדרת למענו בסעיף המשימה של הדרג הממונה. המשימה יכולה להילקח ללא מאמץ גדול מטבלת הכוחות והמשימות בעמודה משימה כללית, והרעיון

המרכזי והשיטה חד המה. מובן שאין להקל ראש ברעיון המרכזי. בנוהל הקרב המפקד "מתמקד בעיצוב הרעיון המרכזי לתוכנית הביצוע כיישום תחבולה"⁶. אולם למה עלינו להכביד על המפקד בכל שאר הסעיפים? האם אין קצין האג"ם יכול להעתיק את משימת הדרג הפוקד לסעיף המטרה בעצמו?

ניסוח עצמאי של המטרה ושל המשימה הוא הליבה של החשיבה הצבאית. אם המטרה היא משימת הדרג הפוקד, והמשימה היא ניסוח מחודש של החלק המתאים בטבלת הכוחות והמשימות, ימצא כל מפקד את עצמו משקיע את מיטב החשיבה הצבאית שלו בניסוח משימות של הדרג שמתחתיו.

ידיעות

את העמימות, את הכפילות ואת הסרבול מעצים בדרך כלל סעיף ידיעות. במילון למונחי צה"ל קיימת הגדרה מתאימה: "הפסקה הראשונה בפקודת מבצע, ובה שיקולים עיקריים של נותן הפקודה ומידע חיוני למקבלי הפקודה על משימותיהם, על אילוציהם ועל חשיבות משימתם". הספר עבודת המפקד והמטה⁷ מרחיב ומפרט את ההגדרה: "פסקת ידיעות מביעה בדרך תמציתית את השיקולים העיקריים של נותן הפקודה... כפי שהשפיעו על החלטותיו של המפקד". הדגש, וכך גם

ניסוח עצמאי של המטרה ושל המשימה הוא הליבה של החשיבה הצבאית

במקור, הוא על "השיקולים העיקריים".

בפועל משמש סעיף ידיעות מעין אנציקלופדיה שבה אפשר למצוא סקירה גיאוגרפית, דמוגרפית ולעיתים בוטנית והיסטורית של הגזרה, סקירה רחבה על האויב, ייעוד היחידות, יכולותיהן ומבניהן וכדומה. סעיף ידיעות הפך לקישוט שרק מעטים עושים בו שימוש. בדרך כלל מטיל המפקד את מלאכת הכתיבה של סעיף ידיעות על קצין המודיעין, ולעיתים אינו טורח אף לקרוא אותו ביסודיות בעצמו.

חייבת להיות הלימה בין סעיף ידיעות בפקודה לסעיף הרעיון המרכזי. ניתוח השטח והאויב בסעיף ידיעות משרת את סעיף הרעיון המרכזי באמצעות הבלטת הידיעות המאפשרות את הרעיון המרכזי וניתוח המשמעות שלהן לבחירת הרעיון המרכזי. פירוט יתר של סעיף הידיעות עד כדי תיאור ממצה של השטח ושל האויב מערפל את התמונה ומקשה להבין את הרעיון המרכזי. כל מידע אחר יכול

להופיע בנספח.

כדי להחזיר לסעיף ידיעות את תועלתו ולהפוך את הפקודה כולה לקצרה וברורה יש להגדיר את ייעודו של סעיף ידיעות בצורה מגבילה ביותר. רק מידע שהכרתו חיונית להבנת הרעיון המרכזי והתחבולה יופיע בסעיף ידיעות כשהוא מלווה בהסבר מתאים. את סעיף ידיעות, בדומה למטרה, למשימה ולרעיון המרכזי, ינסח המפקד בעצמו וישרת את המפקד בכך שיהיה מבוא לתחבולה ולרעיון המרכזי.

סעיפי הפקודה

סעיפים אחרים בפקודה איבדו גם הם את משמעותם בגלל שימוש לא ממוקד. רק מעטים מבחינים שסעיף לוגיסטיקה בפקודה, למשל, אינו תוכנית לוגיסטית אלא הנחיית המפקד לדרך שבה ישרת המאמץ הלוגיסטי את ביצוע המשימה. כך אפשר למצוא פקודות שבהן מופיעה בסעיף לוגיסטיקה הדרישה למלא שיבוץ קרבי ומכלי מים, תרגולת שמיותר לדבר עליה, ובסעיף שליטה מופיעה ההנחיה להיזהר מאובדן של ציוד הצפנה.

המונח "סעיפי המפקד" מטעה את המשתמש בו לחשוב ששאר הסעיפים הם סעיפים של קצין המטה. למעשה כל הפקודה היא של המפקד, אלא שיש סעיפים שעל ניסוחם לא יותר המפקד אפילו בנוהל הקרב הקצר ביותר. סעיף ההנדסה, לדוגמה, אינו תמצית תוכניתו של קצין ההנדסה, ואינו פנייה של קצין ההנדסה ליחידות הכפופות. קצין ההנדסה הוא קצין מטה, ואין לו תוכניות משלו. סעיף ההנדסה הוא תמצית הציפיות של המפקד ממאמץ ההנדסה בתוכנית.

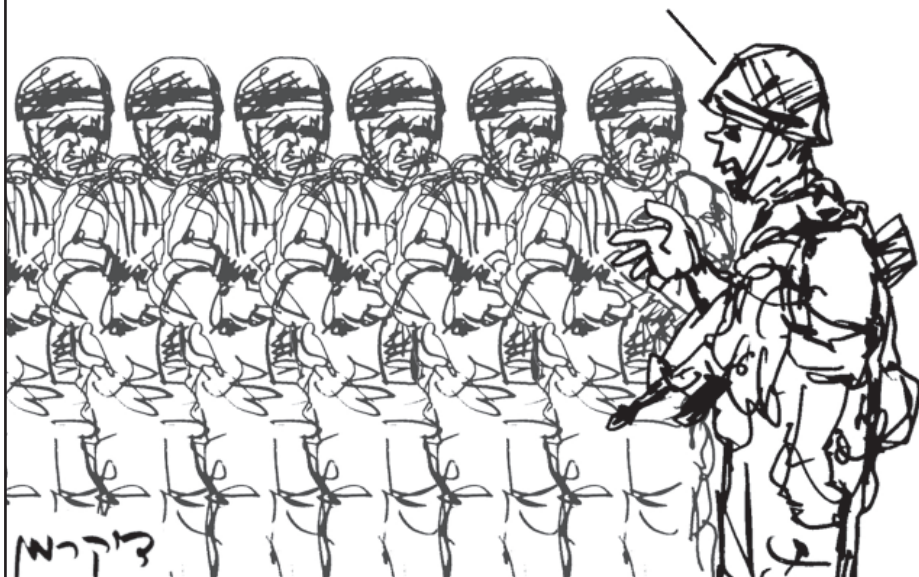
סעיפי הלוגיסטיקה והשליטה הם השלמה לשיטה ולא מבוא למקצוע הצבאי. את הסעיף ינסח קצין המטה המתאים, בשמו של המפקד, אחרי שהבין מה מצפה המפקד מהמאמץ שעליו הוא מופקד. כדי להפיק פקודה מלאה על המפקד לנסח את משימתו במושגים של מאמצים ושל הסינרגיה ביניהם. בדרך כלל מדובר על מאמצי תמרון, על סיוע קרבי, על איסוף, על סיוע לוגיסטי ועל שליטה. בלחימה נגד חתרנות אפשר להוסיף מאמצי הסברה ותודעה. אם התפוקה הנדרשת ממאמץ מסוים מחייבת הסבר באמצעות סעיף בפקודה, ינסח קצין המטה הרלוונטי סעיף כזה, והמפקד או קצין האג"ם יאשרו אותו. אם אין צורך בכך - עדיף לא להתייחס לסעיף מאשר לעמעם את הפקודה באמצעות מידע מיותר.

הצעה להגדרה של המושגים

אני מציע לחדד את ההגדרות של מושגי התו"ל העוסקים בפקודת המבצע ואולי להוסיף להם מושגי משנה:

ידיעות. הסעיף בפקודה שבו מונחת התשתית

המטרה כאילו רעיון כזה בשיטה כאילו

הקשורים במשימה ובתכנונה יאפשרו שיפור בחשיבה ובכתיבה הצבאית, חניכה והדרכה יעילה ושפה משותפת בין יחידות ודרגים. לדעתי ישנן עמימות וחפיפה במושגים מטרה, משימה, רעיון מרכזי ושיטה. אני מציע לחדד ולהגביל את ההגדרה של המושגים האלה כך שהפקודות יהיו קצרות ומוכוונות רק להבנת המטרה, המשימה, התחבולה והשיטה.

ברור לי שהניסיון הצבאי שעליו מבוסס המאמר הוא מוגבל. קצין מילואים ברמת הגדוד והחטיבה לא נחשף למלוא טווח השימוש במושגים ולדילמות הקשורות בהם. למרות זאת אני מקווה שאף אם לא יתקבלו הצעותיי כלשונו, לפחות ישמשו זרז לחשיבה נוספת שתביא להגדרות חדות יותר של המושגים.

הערות

1. **עבודת המפקד והמטה**, עקד כללי 1-336, 1993, עמוד 9
2. **שם**, עמ' 61
3. **שם**, עמ' 60
4. **שם**, עמ' 51 ועמ' 28
5. **כלים ועזרים ליישום פיקוד ושליטה ברמה הטקטית**, המכללה הבין-זרועית לפיקוד ולמטה, 2003, עמוד 9
6. **עבודת המפקד והמטה**, עמ' 9
7. **שם**, עמ' 57

הגדרות חדות של מושגים הקשורים במשימה ובתכנונה יאפשרו שיפור בחשיבה ובכתיבה הצבאית

לפי ההגדרות האלה משרתת הפקודה ומסבירה את המטרה, את המשימה ואת הרעיון המרכזי. סעיף הידיעות מניח את התשתית להבנת השיקולים שלפיהם נבחר הרעיון המרכזי. סעיף המטרה מסביר את התכלית כך שלא תאבד האפקטיביות גם בתנאים של אי-ודאות ושל אובדן שליטה. המשימה מפתחת את הרעיון המרכזי ואת הקשרו הטקטי. השיטה מסבירה את המימוש, ושאר הסעיפים מסבירים את תרומתם של שאר המאמצים שלא פורטו בסעיף השיטה.

הפקודה כולה היא של המפקד. קציני המטה יכולים לסייע למפקד בניסוח סעיפי הפקודה. כשם שכל פעולותיו של קצין המטה נעשות בשם המפקד ומתוקף האצלת סמכויות, כך גם ניסוח סעיף בפקודה נעשה בשם המפקד. כל אמירה שאינה מופנית על-ידי המפקד לפקודיו - אין מקומה בפקודה.

סיכום

שפה משותפת וחשיבה איכותית מחייבות להגדיר מושגים בצורה חדה. הגדרות חדות של מושגים

העובדתית להבנת הרעיון המרכזי. בסעיף יצוינו רק עובדות ומשמעויות שהובילו את המפקד לבחירת הרעיון המרכזי. עובדות אחרות, אפילו חשובות, ומשמעויות אחרות, אפילו כבדות במשקל בהקשר לרעיון אחר (משמעות היא תמיד בהקשר לרעיון מסוים) יכולות - וחלקן חייבות - להופיע בנספח. **המטרה**. המטרה היא המצפן והמגדלור של המפקד ושל פקודיו ומאפשרת להם בשעת הצורך לשנות את משימתם בעצמם לפי התפתחות הקרב. המטרה היא התכלית של הקרב ולא הקשרו ברמת הדרג הפוקד. הגדרת המטרה מחייבת את המפקד לצפות את הדילמות האפשריות שבפניהן יעמדו הכפופים ולהגדיר מטרה שתציג את המפקד בהעדרו. חובתו של המפקד לנסח את המטרה כך שפקודיו יוכלו להיאחז בה כדי לפתור דילמות. המקור להגדרת המטרה הוא המשימה והמטרה של הדרג שמעל כותב הפקודה.

המשימה המוטלת ומשימת היחידה. המשימה המוטלת היא המשימה שהטילה על המפקד הרמה הממונה והיא אמורה להופיע בעמודת המשימה הכללית בסעיף כוחות ומשימות ובסעיפי השלבים שבפקודת הדרג הפוקד. המשימה המוטלת היא חלקו של המפקד במימוש תוכניתו של הדרג הפוקד. משימת היחידה היא המשימה שמטיל המפקד על יחידתו. זו כבר כוללת אלמנט של שיטה, מפני שאפשר היה לבחור במשימה שונה ובשיטה שונה ועדין לעמוד במשימה המוטלת. תיאור המשימה כולל את הקשרה הטקטי במונחי רציפות והמשכיות.

הרעיון המרכזי. הרעיון המרכזי מגדיר את התחבולה הנמצאת ביסוד השיטה. התחבולה יכולה להיות של כותב הפקודה או בכל רמה מעליו, ובהתאם לה נכתב הרעיון המרכזי. המטרה בכתיבת הסעיף הזה אינה לפאר את החשיבה של כותב הפקודה, אלא להסביר לקורא את מהות המהלך שבו משתתפת יחידתו. הרעיון המרכזי אינו מסביר את התוכנית ואינו מתייחס לכל מאמץ ולכל שלב בתוכנית. הרעיון המרכזי מגדיר רק את החלק היצירתי והתחבולני, בדרך כלל זיהוי נקודת תורפה, תנאים לניצולה ומשמעותה להשגת המשימה, ומשאיר דרכים רבות למימוש. בעת ניסוח הרעיון המרכזי אסור לרדת לפרטים שיעמעמו את הבהירות של התחבולה.

השיטה. התוכנית היא המימוש הנבחר של הרעיון המרכזי. הגדרת השיטה מחייבת פירוט רב, ולשם כך מתחלקת התוכנית לסעיפים רבים: משימות כוחות משנה, שלבים, גבולות גזרה, סיוע וכדומה. סעיפי הסיוע הקרבי והלוגיסטי וסעיף השליטה הם למעשה חלק מהשיטה ומסבירים את דרישות המפקד מהמאמצים האלה למימוש הנבחר של הרעיון המרכזי.